

Національний історико-етнографічний заповідник «Перяслав»
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Національна спілка краєзнавців України
(Переяславський міський осередок)

ЛЮДИНА В ІСТОРІЇ КРАЮ: ПЕРЕЯСЛАВЩИНА

Матеріали круглого столу
«КРАЄЗНАВСТВО ПЕРЕЯСЛАВЩИНИ:
ДОСЛІДЖЕННЯ, ПРОБЛЕМИ, ПОСТАТІ»

13 жовтня 2021 р., м. Переяслав

Переяслав – Кам'янець-Подільський
2021

УДК 94:908(477.41-21)(092)(082)
Л 93

Людина в історії краю: Переяславщина: матеріали круг. ст. «Краєзнавство Переяславщини: дослідження, проблеми, постаті», м. Переяслав, 13 жовт. 2021 р./упоряд.: Т. Ю. Нагайко, О. А. Горбовий. Переяслав – Кам’янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. 148 с. (Серія «Краєзнавча бібліотека Переяславщини» ; вип. 20).

Редакційна колегія:

Вовкодав С. М., к.і.н. Горбовий О. А., к.і.н., проф. Колибенко О. В.,
к.і.н., доц. Лукашевич О. М., к.і.н. Нагайко К. М.,
к.і.н. Нагайко Т. Ю.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»
(протокол № 7 від 21 грудня 2021 р.)*

До збірки включено матеріали доповідей учасників круглого столу «Краєзнавство Переяславщини: дослідження, проблеми, постаті», що відбувся 13 жовтня 2021 р. у межах програми Х Всеукраїнського історико-культурологічного форуму «Сікорські читання» та виконання науково-дослідної роботи «Історія Переяславщини: антропо-аксіологічні виміри» (державний реєстраційний номер: 0119U103364).

ISBN 978-617-8021-72-6

© Національний історико-етнографічний
заповідник «Переяслав», 2021.

© Автори публікацій, 2021.

ЗМІСТ

Вступ	5
<i>Інна Більченко. Доленосність музейного поступу Михайла Сікорського (1923–2011)</i>	8
<i>Віта Бова. Брати Бодянські в історії Переяславського краю</i>	13
<i>Євген Букет. Уродженці Переяславщини Матвій Ляшенко та Іван Подоляка – учасники гайдамацького повстання 1750 року..</i>	19
<i>Вікторія Вовкодав. Роза Олексіївна Чистик – історик, пам'яткоохоронець, музейний та громадський діяч</i>	23
<i>Сергій Вовкодав. Дослідники середини ХІХ – початку ХХ ст. та їх внесок у вивчення археологічних пам'яток басейну р. Броварка</i>	28
<i>Олександр Горбовий. Постаті затопленої Переяславщини: краєзнавець та педагог Михайло Прохорович Лесик (1928–2019) ...</i>	34
<i>Микола Губочкін. Печатка Кропивнянської економії А. А. Дарагана</i>	43
<i>Єгор Єгоров. Переяславський скансен у кінотворах Олега Бійми та Юрія Суярка (1980–1990-ті рр.)</i>	47
<i>Олена Жам. Михайло Іванович Жам: основні віхи життя та професійної діяльності (до 90-річчя від дня народження)</i>	54
<i>Наталія Заїка. Пошанування Михайла Івановича Сікорського: Музей українського рушника</i>	59
<i>Анатолій Іваненко. Гетьман Іван Брюховецький та антимосковське повстання на Переяславщині 1666 року</i>	63
<i>Олена Колибенко, Олександр Колибенко. Три шлюби Володимира Мономаха: хронологія, персоналії, обставини.....</i>	68
<i>Юрій Коржов. Про перспективи публікації альбому творчої спадщини художниці Ганни Самутіної</i>	76
<i>Наталія Костенко. Ветерани музейної справи: Микола Іванович Герасько</i>	87

<i>Андрій Кравцов.</i> Гамалії на Переяславщині.....	91
<i>Андрій Кузьменко.</i> З історії студентських проєктів архітектора В. Г. Заболотного в м. Києві	96
<i>Катерина Нагайко.</i> Щодо переяславського періоду видатного представника Київської Громади Павла Житецького	99
<i>Тарас Нагайко.</i> Моргунов Ю. Ю. – дослідник Переяславської землі	106
<i>Ганна Наконечна.</i> Меморіалізація постаті Якова Білошицького в екстер'єрі м. Переяслава	116
<i>Світлана Пригонюк.</i> Багатогранність таланту Миколи Шкурпели	121
<i>Наталія Ревега.</i> Антропотопоніми села Комарівка (XVIII–початок XX ст.)	126
<i>Дмитро Тетеря.</i> Анатолій Павлович Савчук та археологія давнього Переяслава	133
<i>Світлана Тетеря, Наталія Костюк.</i> Михайло Кисіль – талановитий музикант Переяславщини	138
Відомості про авторів	144

Тарас Нагайко

(м. Переяслав)

**МОРГУНОВ Ю. Ю. –
ДОСЛІДНИК ПЕРЕЯСЛАВСЬКОЇ ЗЕМЛІ**

У статті наводяться відомості з творчої біографії археолога Юрія Юрійовича Моргунова. Зокрема, розглядається аспекти дослідження ним археологічних пам'яток та історичної географії Переяславської землі.

***Ключові слова:** Моргунов Ю. Ю., археологічні дослідження, Переяславська земля, публікації.*

Юрій Юрійович Моргунов (13.06.1947 – 27.12.2018) належить до когорти знаних археологів – дослідників давньоруського періоду. Народився у м. Вовчанськ Харківської області в родині військових (за іншими даними – в м. Москва), навчався на історичному факультеті Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, який закінчив у 1973 р. З 1968 р., ще студентом, Ю. Ю. Моргунов почав працювати в Інституті археології АН СРСР¹. Вченого зараховують до учнів академіка Б. О. Рибаківа, за завданням якого він здійснив перші польові маршрути територією Дніпровського Лівобережжя². Зокрема, під його впливом було здійснено вибір теми досліджень³.

Наукова кар'єра дослідника позначена статусом доктора історичних наук, провідного наукового співробітника відділу середньовічної археології Інституту Археології РАН. Захистив кандидатську та докторську дисертації: «Посульська оборонительная линия Древней Руси (этапы формирования и развития)» (1998), «Фортификация Южной Руси X–XIII вв.» (2007).

У значній мірі його професійні інтереси були сфокусовані довкола вивчення Переяславського князівства. У статті, присвяченій 70-річчю дослідника, зауважено: «...головною

¹ Коваль В. Ю., Чернецов А. В., Гайдуков П. Г. Ю. Ю. Моргунов (1947–2018). *Российская археология*. 2019. №3. С. 197.

² Щавелев С. П. Моргунов Юрий Юрьевич. *Историки Курского края. Биографический словарь*. Курск, 2009. С. 187.

³ Коваль В. Ю., Чернецов А. В., Гайдуков П. Г. Ю. Ю. Моргунов ... С. 197.

темою його досліджень завжди залишалася історична географія Переяславської землі. Розташування досліджуваної території на південному прикордонні руських земель неминуче змушувало вивчати відносини Русі з народами степу, і цій темі присвячено чимало робіт Ю. Ю. Моргунова, без яких історіографію цього питання уявити вже неможливо»⁴.

Історико-археологічні дослідження Ю. Ю. Моргунова позначено понад 30 польовими сезонами, під час яких відбулося вивчення ним Посульської оборонної лінії (1972–1992)⁵ (ділянка східного кордону Переяславської землі – авт.). Ця дослідницька практика розпочалась у 1972 р.⁶, коли він очолив археологічний загін, а згодом – експедицію, що працювала в долині р. Сули. В основу польових досліджень Ю. Ю. Моргунова на теренах України, що систематично відбувалися упродовж 1970–1980-их рр., було покладено стаціонарні розкопки та розвідки давньоруських пам'яток з оригінальною методою шурфування основи валів городищ, розташованих переважно в поріччі Сули. Науковим синтезом тривалого польового вивчення археологічних джерел та осмислення процесу формування меж Переяславської землі стало бачення Ю. Ю. Моргунова, що в основі генезису Переяславського князівства лежало розростання системи прикордонних укріплень⁷.

Отримані результати археологічних досліджень у співставленні з аналізом письмових джерел публікувалися автором у наукових звітах, статтях та монографіях. В основу дослідницьких текстів було покладено реконструкцію територіального устрою та соціально-політичного розвитку прикордоння Переяславської землі та кочового Степу⁸. Зокрема, видання «Древнерусские памятники поречья Сулы» є каталогом археологічних відомостей про давньоруські

⁴ К юбилею Юрия Юрьевича Моргунова У зб. *От Руси до Китая: из новых археологических исследований*. К юбилею Ю. Ю. Моргунова. М.: Институт археологии РАН, 2017. С. 7.

⁵ Коваль В. Ю., Чернецов А. В., Гайдуков П. Г. Ю. Ю. Моргунов ... С. 197.

⁶ Чернецов А. А. Проблемы археологической славистики и отдел славяно-русской археологии Института археологии РАН. Зб. *Мир средневековья. Познавая прошлое. К 70-летию отдела средневековой археологии*. М. Институт Археологии РАН. 2021. С. 280.

⁷ Там само.

⁸ Щавелев С. П. Моргунов Юрий Юрьевич. *Историки Курского края. Биографический словарь*. Курск, 2009. С. 187.

городища, селища, могильники заявленого регіону, що в період X–XI ст. був сталим південно-східним кордоном Русі, а відповідно й Переяславської землі зі степовими ділянками. У виданні подано відомості про 60 населених пунктів означеної території⁹.

В одній з головних своїх праць «Древо-земляные укрепления Южной Руси» Ю. Ю. Моргунов розглядає певну еволюцію фортифікаційних практик на вказаній території. Так, аналізуючи пошквдження розвитку штучних типів фортифікаційних споруд, що збігся з початком процесу феодального дроблення Русі, він робить висновок, що саме в межах Переяславської землі в другій половині XI ст. значного розповсюдження у низинних та степових ділянках набули укріплені городища округлої форми з їх високою концентрацією поруч Переяслава та на прикордонному Посуллі¹⁰. З особливостей місцевих фортифікаційних практик Ю. Ю. Моргунов виділяє використання при будівництві міських оборонних укріплень у кінці X – на початку XI ст. забутованих та заповнених глиною дерев'яних каркасів¹¹. У цьому ж контексті він торкається питання появи в прикордонних ареалах Переяславського князівства наприкінці XI – початку XII ст. типу одношарових укріплених поселень, що розташовувалися у місцях розселення Чорних клобуків та «переяславських» торків. Подібні об'єкти знаходилися у межах поріччя Супою та Трубежа, нижнього Посулля¹².

Результати багаторічних досліджень Ю. Ю. Моргунова як археолога засвідчено солідним творчим доробком, який включає більше ста бібліографічних позицій, з-поміж яких монографічні видання, публікації у наукових часописах та збірниках матеріалів. Помітна їх частина стосується саме Переяславської землі (див. Додаток). Наукова бібліографічна спадщина Ю. Ю. Моргунова демонструє глибоку обізнаність вченого з процесами її розвитку. У його публікаціях висвітлено різноманітні аспекти її територіально-

⁹ Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Ин-т археологии РАН; Кур. гос. обл. Музей археологии. Курск, 1996. 160 с. (Материалы и исслед. по археологии Днепров. Левобережья; Вып. 2.) / Социальные и гуманитарные науки. Отечественная и зарубежная литература. Реферативный журнал. Серия 5. История. № 3. М. 1997. С. 217–218.

¹⁰ Моргунов Ю. Ю. Древо-земляные укрепления Южной Руси X–XIII веков / Ин-т археологии РАН. М.: Наука, 2009. С. 23.

¹¹ Там само. С. 74–75.

¹² Там само. С. 165.

адміністративного, політичного та культурно-духовного розвитку. Певна кількість з них присвячена вивченню історії населених пунктів Переяславського князівства. З-поміж них Воїнь, В'яхань, Глебль, Горошин, Кснятин, Лохвиця, Лубен, Лукомль, Попаш, Сніпород, Римів, Ромен та інші.

Вагомим науковим здобутком Ю. Ю. Моргунова як археолога-практика стало створення двох монографій, що вмістили публікацію матеріалів багаторічних розкопок давньоруських поселень-фортець у поріччі Сули – в урочищі Сампсоніїв Острів (бл. с. Сенча Лохвицького р-ну Полтавської області) та літописного міста Сніпород (бл. с. Мацківці Лохвицького р-ну Полтавської області)¹³.

Вивчаючи археологічні пам'ятки Переяславської землі з середини 80-их рр. минулого століття Ю. Ю. Моргунов, активно співпрацював з українськими колегами, з якими мав спільні публікації. З-поміж його співавторів київські та полтавські дослідники-археологи: М. М. Корінний, В. І. Непріна, О. В. Супруненко, Р. В. Терпиловський, Д. І. Левченко, І. Н. Гаврилеко, Ю. О. Пуголовок, В. В. Шерстюк та інші.

Ю. Ю. Моргунов був членом редколегій фахових періодичних видань ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: «Переяславський літопис» (2012–2016) та «Наукові записки з української історії» (2013–2016). Вчений також підтримував професійні контакти з переяславськими дослідниками, активно цікавився їх здобутками (Рис. 1.). Зокрема, його праці містять посилання на дослідження Г. М. Бузян, С. М. Вовкодава, О. В. Колибенка, О. О. Прядка, М. В. Роздобудька, М. І. Сікорського, А. П. Савчука, Д. А. Тетері, М. Т. Товкайла, О. В. Юрченка. За період з 2005 р. по 2016 р. він опублікував шість статей у місцевих наукових виданнях¹⁴.

¹³ Моргунов Ю. Ю. Сампсониев Остров: Пограничная крепость на посульской окраине Южной Руси в XI–XIII вв. / РАН. Ин-т археологии. М.: Наука, 2003. 187 с.; Моргунов Ю. Ю. Летописный город Снепород и его округав X–XIII вв. СПб.: Филологический факультет, 2012. 252 с.

¹⁴ Моргунов Ю. Ю. К вопросу о разделе южнорусских земель в 1026 г. «по Днепр». *Наукові записки з української історії. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди*. Вип. 16. Збірник наукових статей, присвячений пам'яті В. В. Сєдова. Переяслав-Хмельницький, 2005. С. 221–227; Моргунов Ю. Ю. Вали и крепостные стены X–XIII вв. в глазах их современников.

Останні прижиттєві публікації дослідника, присвячені вивченню Переяславської землі, з'явилися 2018 р. у російському виданні «Исторический Вестник»¹⁵, а також у збірнику наукових праць «Старожитності Посулля»¹⁶.

Головна ж праця Ю. Ю. Моргунова, яка об'єднала в собі результати його багаторічної практики як археолога та історика, з'явилася вже після його смерті. Це монографія «Историческая география Переяславской земли по археологическим и летописным источникам (Святослав Игоревич – Ярополк Владимирович)». Її зміст охоплює кілька ключових періодів розвитку означеної території в межах середини XI – середини 30-их років XII ст. Це дослідження є найповнішим синтезом авторських наукових напрацювань в контексті вивчення науковцем розвитку Переяславської землі.

Заклучна опублікована праця вченого присвячена комплексному баченню історії Переяславської землі також з'явилася у 2019 р.,

Наукові записки з української історії. Збірник наукових статей. Вип. 20. Переяслав-Хмельницький. Тернопіль: Вид. «Астон», 2008. С. 53–60; Моргунов Ю. Ю. О начале «окняжения» Русью юго-западной окраины племенной территории летописных северян. *Переяславізна. Наукові записки національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».* Збірник наукових статей. Вип. 5 (7). Переяслав-Хмельницький, 2011. С. 258–274; Моргунов Ю. Ю. Еще раз о защитных акциях Владимира Святославича на переяславском левобережье. *Наукові записки з української історії. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди.* Збірник наукових статей. Вип. 31. Переяслав-Хмельницький, 2012. С. 63–75; Моргунов Ю. Ю. Заметки о «русском» отрезке пути Киев – Болгар. *Наукові записки з української історії. Наукові записки. Історичний факультет Переяслав-Хмельницького ДПІ ім. Г. С. Сковороди.* Вип. 37. Переяслав-Хмельницький, 2015. С. 3–13; Моргунов Ю. Ю. Начало христианизации Переяславской земли. *Наукові записки з української історії. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди.* Збірник наукових статей. Вип. 39. Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 25–33.

¹⁵ Моргунов Ю. Ю. На границе со Степью: Посульський рубезь Переяславской земли (конец X – начало XIII в.). *Исторический Вестник.* 2018. Т. 24. С. 66–95.

¹⁶ Моргунов Ю. Ю. К поискам городища летописного г. Лубена. *Старожитності Посулля. 100 років Лубенському краєзнавчому музею імені Г. Я. Стеллецького (1918–2018).* Збірник наукових праць / відп. ред. Супруненко О. Б. Київ: ЦП НАН України і УТОПІК, 2018. С. 90–98; Моргунов Ю. Ю. Заметки о городище летописного г. Лукомля. *Старожитності Посулля. 100 років Лубенському краєзнавчому музею імені Г. Я. Стеллецького (1918–2018).* Збірник наукових праць / відп. ред. Супруненко О. Б. Київ: ЦП НАН України і УТОПІК, 2018. С. 99–105.

Рис. 1. Колибенко О. В., Моргунов Ю. Ю., Тетеря Д. А.
5 серпня 2009 р., м. Переяслав-Хмельницький.

у виданні Інституту археології РАН – «Звучат лишь письмена»¹⁷. У ній Ю. Ю. Моргунов через призму політично-соціальних та географічних чинників висвітлив головні аспекти процесу структурного формування її території у X–XII ст.

Поруч з результатами польової пошукової роботи, напрацьованими науковими текстами важливим спадком Ю. Ю. Моргунова є численні картографічні матеріали, публікації археологічних джерел тощо. Безумовно, що його творчий доробок потребує подальшого узагальненого осмислення. Проте й представлений стислий огляд дозволяє зауважити непересічний масштаб постаті дослідника – вченого-археолога та людини, що значну частину свого життя присвятила вивченню історії Переяславської землі.

¹⁷ Моргунов Ю. Ю. Политическая и структурная эволюция Переяславской земли. Звучат лишь письмена. К юбилею А. А. Медынцева. М.: Институт Археологии РАН, 2019. С. 303–322.

ДОДАТОК

Вибрана бібліографія Ю. Ю. Моргунова з історії
Переяславської землі

Монографії:

1. Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Ин-т археологии РАН; Кур. гос. обл. Музей археологии. – Курск, 1996. – 160 с. (Материалы и исследования по археологии Днепроовского Левобережья; Вып. 2.).
2. Моргунов Ю. Ю. Сампсониев Остров: Пограничная крепость на посольской окраине Южной Руси в XI–XIII вв. / РАН. Ин-т археологии. – М. : Наука, 2003. – 187 с.
3. Моргунов Ю. Ю. Древо-земляные укрепления Южной Руси X–XIII веков / Ин-т археологии РАН. – М.: Наука, 2009. – 303 с.
4. Моргунов Ю. Ю. Летописный город Снепород и его округа. X–XIII вв. СПб.: Филологический факультет, 2012. 252 с.
5. Моргунов Ю. Ю. Историческая география Переяславской земли по археологическим и летописным источникам (Ярополк Игоревич – Святослав Владимирович) / Ю. Ю. Моргунов ; [отв. ред. А. А. Медынцева] ; Рос. акад. наук, Ин-т археологии. – Вологда : Древности Севера, 2019. – 375 с.

Статті:

6. Моргунов Ю. Ю. Летописный г. Вьяхань // Советская археология. 1982. № 2. С. 237–245.
7. Корінний М. М. До питання про руйнування Кончаком переяславського Посулля в 1185 р. / Корінний М.М., Моргунов Ю. Ю. // Український історичний журнал. – 1984. – № 7. – С. 118–122.
8. Моргунов Ю. Ю. Летописный г. Попаш // Советская археология. 1985. № 1. С. 241–249. (Співавт.: М. М. Корінний).
9. Моргунов Ю. Ю. О формировании степной границы на переяславском Посулье // Тр. V международного конгресса археологов-славистов. Т. 2 / Отв. ред. П. П. Толочко. К.: Наукова думка 1988. С. 285–289.

10. Моргунов Ю. Ю. Древнерусские городища окрестностей летописного города Лохвицы // Советская археология. 1988. № 2. С. 194–206.
11. Моргунов Ю. Ю. Раскопки городища летописного г. Снепорода // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины. Тез. докл. Полтава: ПКМ, 1988. С. 37–38.
12. Моргунов Ю. Ю. К изучению летописного г. Римова / Ю. Ю. Моргунов // Советская археология. – 1989. – №1. – С. 206–218.
13. Моргунов Ю. Ю. Про місцеположення літописного Горошина / Ю. Ю. Моргунов // Полтавська історико-краєзнавча конференція: зб. наук. ст. – Полтава, 1989. – С. 114–116.
14. Моргунов Ю. Ю. Предварительные данные о летописном г. Ромене // Вивчення історичної та культурної спадщини Роменщини: проблеми і перспективи. Тези доповідей. Суми – Ромни, 1990. С. 61–63.
15. Моргунов Ю. Ю. Летописный г. Кснятин и его некрополь // КСИА. Вып. 205. 1991. С. 38–45.
16. Моргунов Ю. Ю. Оборонительная структура Переяславской земли // Этногенез и этнокультурные контакты славян. Тр. VI Международного конгресса славянской археологии. Т. 4. М., 1998. С. 34–41.
17. Моргунов Ю. Ю. Летописный г. Глебль // Сумська старовина. № III–IV. 1998. С. 21–27.
18. Моргунов Ю. Ю. О пограничном строительстве Владимира Святославича на переяславском Левобережье // Российская археология. 1999. №3 С. 69–78.
19. Моргунов Ю. Ю. Еще раз о переяславских торках // Российская археология. 2000. М. № 1. С. 23–36.
20. Моргунов Ю. Ю. К вопросу о Переяславско-Черниговском пограничье с кочевой степью в конце XI – середине XIII вв. // Археологія та історія Північно-Східного Лівобережжя (I – початку II тисячоліття). Збірник наукових праць. Суми, 2003. С. 75–93. (Співавт.: Бородин Г. В.).
21. Моргунов Ю. Ю. К вопросу о разделе южнорусских земель в 1026 г. «по Днепр» / Ю. Ю. Моргунов // Наукові записки з української історії. – Переяслав-Хмельницький, 2005. – Вип. 16. – С. 221–227.

22. Моргунов Ю. Ю. Воинь // Большая российская энциклопедия. Т. 5. / под ред. С. Л. Кравца. М.: Российская энциклопедия, 2006. С. 600.
23. Моргунов Ю. Ю. Еще раз о защитных акциях Владимира Святославича на переяславском Левобережье // Наукові записки з української історії. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. Збірник наукових статей. Вип. 31. Переяслав-Хмельницький, 2012. С. 63–75.
24. Моргунов Ю. Ю. Сложение территории Переяславского княжества // Города и веси средневековой Руси: археология, история, культура. К 60-летию Николая Андреевича Макарова / Отв. ред. П. Г. Гайдуков. М. – Вологда: Древности Севера, 2015. С. 331–339.
25. Моргунов Ю. Ю. Сложение посульского рубежа Переяславской земли // Краткие сообщения института археологии. Вып. 241. М., 2015. С. 284–297.
26. Моргунов Ю. Ю. Торческое расселение Переяславской земли // Степи Восточной Европы в средние века: Сборник памяти Светланы Александровны Плетневой / Отв. ред. И. Л. Кызласов. М.: Авторская книга, 2016. С. 304–326.
27. Моргунов Ю. Ю. Начало христианизации Переяславской земли // Наукові записки з української історії. Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. Збірник наукових статей. Вип. 39. Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 25–33.
28. Моргунов Ю. Ю. Остерская волость Переяславской земли // Краткие сообщения института археологии. Вып. 249. Ч. 2. М., 2017. С. 57–67.
29. Моргунов Ю. Ю. К поискам городища летописного г. Лубена / Старожитності Посулля. 100 років Лубенському краєзнавчому музею імені Г. Я. Стеллецького (1918–2018). Збірник наукових праць / відп. ред. Супруненко О. Б. – Київ: ЦП НАН України і УТОПІК, 2018. – С. 90–98;
30. Моргунов Ю. Ю. Заметки о городище летописного г. Лукомля / Старожитності Посулля. 100 років Лубенському краєзнавчому музею імені Г. Я. Стеллецького (1918–2018). Збірник наукових

праць / відп. ред. Супруненко О. Б. – Київ: ЦП НАН України і УТОПК, 2018. – С. 99–105.

31. Моргунов Ю. Ю. На границе со Степью: Посульский рубеж Переяславской земли (конец X – начало XIII в.) // Исторический Вестник. 2018. Т. 24. С. 66–95.
32. Моргунов Ю. Ю. Политическая и структурная эволюция Переяславской земли / Звучат лишь письма. К юбилею А. А. Медынцева. – М.: Институт Археологии РАН, 2019. С. 303–322.

Матеріали про Ю. Ю. Моргунова:

1. Моргунов Юрий Юрьевич // С. П. Щавелев. Историки Курского края. Биографический словарь. Курск, 2009. С. 187.
2. К юбилею Юрия Юрьевича Моргунова / У зб. // От Руси до Китая: из новых археологических исследований. К юбилею Ю. Ю. Моргунова. – М.: Институт археологии РАН, 2017. С. 7.
3. Коваль В. Ю., Чернецов А. В., Гайдуков П. Г. Ю. Ю. Моргунов (1947–2018). Российская археология. 2019. №3. С. 197–198.
4. Печатные труды Ю. Ю. Моргунова / У зб. // От Руси до Китая: из новых археологических исследований. К юбилею Ю. Ю. Моргунова. – М.: Институт археологии РАН, 2017. С. 8–13.
5. Полный список сотрудников отдела (1951–2021) / У зб. Мир средневековья. Познавая прошлое. К 70-летию отдела средневековой археологии. М. Институт Археологии РАН. 2021. С. 308.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Більченко Інна Валеріївна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Меморіальний музей Г. С. Сковороди» НІЕЗ «Переяслав».

Бова Віта Володимирівна – кандидат філософських наук, доцент, провідний науковий співробітник науково-дослідного філіалу «Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» НІЕЗ «Переяслав».

Букет Євген Васильович – головний редактор газети «Культура і життя», член правління Національної спілки краєзнавців України, член Національної Спілки журналістів України, почесний краєзнавець України.

Вовкодав Вікторія Олександрівна – молодший науковий співробітник науково-методичного відділу охорони культурної спадщини НІЕЗ «Переяслав».

Вовкодав Сергій Михайлович – старший науковий співробітник Музею космосу науково-дослідного філіалу «Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» НІЕЗ «Переяслав».

Горбовий Олександр Анатолійович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Музею історії лісового господарства Середньої Наддніпрянщини науково-дослідного філіалу «Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» НІЕЗ «Переяслав».

Губочкін Микола Петрович – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник науково-методичного відділу охорони культурної спадщини НІЕЗ «Переяслав».

Єгоров Єгор Григорович – молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу історичного краєзнавства НІЕЗ «Переяслав».

Жам Олена Михайлівна – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Музею хліба науково-дослідного філіалу «Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» НІЕЗ «Переяслав».

Заїка Наталія Любомирівна – старший науковий співробітник Музею українського рушника науково-дослідного філіалу «Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» НІЕЗ «Переяслав».

Іваненко Анатолій Олександрович – кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник, завідувач науково-методичного відділу охорони культурної спадщини НІЕЗ «Переяслав».

Колибенко Олександр Володимирович – кандидат історичних наук, професор, заступник генерального директора з науково-методичної роботи НІЕЗ «Переяслав».

Колибенко Олена Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії і культури України та спеціальних історичних дисциплін Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

Коржов Юрій Борисович – краєзнавець, генеалог, дослідник Переяславщини, голова ГО «Ташань».

Костенко Наталія Вікторівна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу археології НІЕЗ «Переяслав».

Костюк Наталія Василівна – молодший науковий співробітник науково-дослідного сектору «Музей кобзарства» НІЕЗ «Переяслав».

Кравцов Андрій Миколайович – аспірант Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України.

Кузьменко Андрій Володимирович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач науково-дослідного відділу «Меморіальний музей академіка В. Г. Заболотного».

Нагайко Катерина Миколаївна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Музей «Заповіту» Т. Г. Шевченка» НІЕЗ «Переяслав».

Нагайко Тарас Юрійович – кандидат історичних наук, завідувач науково-дослідного відділу історичного краєзнавства НІЕЗ «Переяслав».

Наконечна Ганна Миколаївна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу історичного краєзнавства НІЕЗ «Переяслав».

Пригонюк Світлана Петрівна – молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Музей «Заповіту» Т. Г. Шевченка» НІЕЗ «Переяслав».

Ревега Наталія Миколаївна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу історичного краєзнавства НІЕЗ «Переяслав».

Тетеря Дмитро Адольфович – завідувач науково-дослідного відділу археології НІЕЗ «Переяслав».

Тетеря Світлана Анатоліївна – завідувач науково-дослідного сектору «Музей кобзарства» НІЕЗ «Переяслав».

Наукове видання

ЛЮДИНА В ІСТОРІЇ КРАЮ: ПЕРЕЯСЛАВЩИНА

Матеріали круглого столу

«КРАЄЗНАВСТВО ПЕРЕЯСЛАВЩИНИ:
ДОСЛІДЖЕННЯ, ПРОБЛЕМИ, ПОСТАТІ»

(13 жовтня 2021 р., м. Переяслав)

Упорядники: Тарас Нагайко, Олександр Горбовий

Літературна корекція та комп'ютерна верстка:

Катерина Нагайко

Дизайн обкладинки: Сергій Вовкодав

Редакційна колегія може не поділяти фахову думку авторів публікацій та залишає за собою право редагувати та скорочувати надані тексти. Передрук та відтворення опублікованих матеріалів будь-яким способом дозволяється лише при посиланні на це видання. Відповідальність за достовірність поданої інформації несуть автори матеріалів.

Адреса редакції:

08400, Київська область, м. Переяслав, вул. Шевченка, 8
Тел. +38(04567)5-41-03; niez.pereyaslav@gmail.com

Підписано до друку 24.12.2021 р. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 7,5.
Замовлення № . Наклад: 100 прим.
Віддруковано ТОВ «Друкарня «Рута» м. Кам'янець-Подільський,
вул. Руслана Коношенка, 1
Тел. (03849) 4-22-50; drukruta@ukr.net.
Свідоцтво ДК № 4060 від 29.04.2011 р.